

Hozzászólás a szuperintelligenciáról folyó vitához

Köszönöm a felkérést, nagyon megtisztelő.

Amikor először elolvastam Kiss Károly tanár úr cikkét, különösen a zseniális címet, (A Szuperintelligencia kora – ezt nem lesz könnyű túlélni...) akkor az első gondolatom az volt, hogy Éjj – Hajjaj címmel fogok hozzászólni. De aztán lehiggadtam, mert tulajdonképpen igen keveset tudunk és találgatunk. Mindenki lát valamilyen aspektust, de semmi sem biztos. Én, mint mérnök, úgy látom, hogy nagyon messze vagyunk a szuperintelligenciától. Megkockáztatom például, hogy én nem fogom megélni a valódi önvezető autókat – itt a valódi alatt azt értem, aki úgy vezet, mint bármelyik ember, akinek jogosítványa van. Bármikor, bárhol.

Ráadásul a mostani nagy nyelvi modellekben messze nem látom azt a potenciált, hogy szuperintelligenciává – azaz minden kognitív tulajdonságában jobb az embernél - váljanak a közeljövőben.

De!

Elegendően nagy felfordulást és óriási változásokat okozhat anélkül is, hogy szuperintelligencia lenne.

Az alábbiakban azért egy-két dolgot megpróbáltam átgondolni és a könnyebb érthetőség kedvéért én is a szuperintelligencia szót használom, de még egyszer hangsúlyozom, hogy nem kell szuperintelligensnek lenni, elegendő specifikusan nagyon jónak lenni és ott főleg megbízhatónak.

Ha megjelenik a Szuperintelligencia — a pénz és a növekedés kora véget ér

Alcím lehetne, hogy a jelenlegi közgazdasági tudásunkat el lehet dobni

Nagyon sokan meglehetősen pesszimista jóslatokat fűznek a szuperintelligencia megjelenéséhez, még kipusztulástól is féltik az emberiséget. Én nem tartozom az ennyire pesszimisták közé, sőt még a veszélyeket is érzékelve, látok egy szűk mezsgyét, amin járva nagyon is jól járhat az emberiség.

Ez a hozzászólás, ha nem is fejt ki részletesen, de betekintést ad arra, hogy mire is gondolok.

Induljunk ki két meglehetősen általános jóslatból:

1. Rengeteg ember lesz munkanélküli
2. Megugrik a növekedés, vannak szakértők akik évi 10% fölötti növekedést jósolnak

Ki fogyasztja el a növekedést?

Rögtön látszik az ellentmondás: ha az emberek jelentős része munkanélkülivé (és ezáltal jövedelem nélkülivé válik), akkor ki fogyasztja el ezt a növekedést? Ráadásul a növekedést pénzben (pl USA dollárban mérjük), ami még inkább láthatóvá teszi, hogy itt valaminek nagyon meg kell változnia a közgazdaságban is, de ami ennél sokkal fontosabb, az életvitelünkben is.

A termelékenység és a GDP

Ami viszonylag világosan látszik, hogy a Szuperintelligencia nem a termelés mennyiségét fogja növelni, hanem a termelékenységet. Emellett elő fog állítani olyan szelleminek tekinthető szolgáltatásokat, amelyek – most már mondhatjuk úgy – a régi értelemben vett növekedésbe számítanak be. Példának hozom fel mondjuk a jogi tanácsadást. Az Szi adhat évi 100 millió USD értékben jogi tanácsokat, ez ma 100 millió dollár a GDP-ben. De ha nem tudja a közönség kifizetni? Vagy mást mondok, ha megadja ezeket a jogi tanácsokat, de nem kér érte pénzt, akkor nem növekedett a gazdaság?

Munkanélküliség

Térjünk egy picit át a munkanélküliségre: itt is van olyan, ami viszonylag világosnak látszik. Az egyik, hogy az emberek számára biztosítani kell az eszközöket a megélhetésükhöz; másrészt látható, hogy óriási tömegeknek lesz rengeteg szabadidejük.

Nagy gond a szabadidő?

Ez utóbbi talán a könnyebben kezelhető. Az emberek egy része önfejlesztésre, beleértve a minőségi társasági életet is, fogja fordítani az idejét. A többség pedig nyilvánvalóan el fog merülni a kommersz szórakozásban. Az bizonyos, hogy ebből a szempontból ketté fog szakadni az emberiség. (Csak megjegyzem, hogy ez nem annyira ismeretlen jelenség a történelmünkben. A második ipari forradalom után, amikor már nem kellett az embereknek heti 6 napon keresztül napi 12 órát dolgozni, akkor sokan aggódtak a sok szabadidő miatt. Az eredmény azonban az lett, hogy kibontakoztak a művészetek, a sportok és egyéb szabadidős tevékenységek.)

Alapjövedelem: pénz helyett hozzáférés

Visszatérve a megélhetésre: elkerülhetetlen, hogy mindenki hozzájusson valami alapjövedelemhez. Ez nem feltétlenül (csak) pénzt jelent. Ez jelenthet bizonyos szolgáltatásokhoz ingyenes hozzáférést is, aminek a formája önmagában is sokféle lehet.

Összegezve a fenti mini gondolatmenetet:

- az Szi segítségével átállhatunk egy olyan növekedési pályára, amikor nem több vasat, betont, búzát, stb. használunk, ezáltal sokkal jobban kíméljük a földi erőforrásokat. Ennek megfelelően a GDP, mint mérce teljesen elveszti a jelentőségét, helyette olyan közgazdasági paraméterek kerülnek kidolgozásra, amik az emberek megelégedettségét mérik.

A szuperintelligencia kora eljőhet anélkül is, hogy elveszítenénk önmagunkat — de csak akkor, ha megtanuljuk másképp értékkelni és mérni, **mi az, ami valóban számít.**

Csikvári F. András
2025.11.28.